

27 februari 1959

U 2159/59 - C 46 - P1/PS9.

PA 9641/17

GEHEIM

Land: Irak.
Onderwerp: De situatie in Irak.

Referenties:

Datum van waarneming: Medio februari 1959.

Bron: Betrouwbaar.

Informatie: Van Britse ambtelijke zijde.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. L.J.M. BEEL
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

Irak

DE SITUATIE IN IRAK.

De revolutie in Irak zou reeds twee jaar voordat zij plaatsvond beraamd zijn. De samenzweerders vormden hun plannen, maar moesten wachten, totdat een gunstige gelegenheid zich voordeed. Hiervoor was het nodig, dat NOERI ES SAID, de koning en de kroonprins zich allen in Bagdad zouden bevinden, dat er weinig of geen koningsgezinde legereenheden in of bij Bagdad waren, en dat het zorgvuldig door de samenzweerders bijeengebrachte bataljon van voor hen betrouwbare soldaten toestemming zou ontvangen voor het houden van nachtmanoeuvres. De samenzweerders begrepen van tevoren, dat een dergelijke samenloop van omstandigheden lang op zich zou kunnen laten wachten, wellicht zelfs vier of vijf jaar. Maar zij waren bereid te wachten en waren aangenaam verrast, toen de gewenste omstandigheden zich na twee jaar voordeden.

Wat betreft de huidige toestand in Irak zou het aftreden van de zes ministers, vier onafhankelijken, en de laatste overblijvenden van de Baath en de Istiqlalpartij, niet behoeven te betekenen, dat KASSEM nu geheel solidair is met de communisten in zijn omgeving. Het is zeer goed mogelijk, dat KASSEM de mening is toegedaan, dat momenteel de Baath en de Istiqlal en de nationalisten in het algemeen een ernstiger bedreiging vormen voor zijn eigen positie dan de communisten. Het kardinale punt in de huidige situatie is de positie van de ter dood veroordeelde kolonel AREF, KASSEM's rechterhand in het ontketenen van de revolutie welke leidde tot de moord op NOERI, FEISAL en de kroonprins. De zes ministers die thans afgetreden zijn waren reeds begin januari gereed om heen te gaan. Het feit evenwel dat KASSEM op legerdag

zich in een rede achter Arabische solidariteit plaatste, bewoog de ministers er van af te zien ontslag te nemen. Eerst na de ter dood veroordeling van AREF en de hevige protesten hiertegen van Egyptische zijde traden de ministers af. AREFs lot - en de communisten eisen uitvoering van het doodvonnis - zou een duidelijke aanwijzing vormen voor de vooruitzichten van het nationalisme in Irak. Uitvoering van het doodvonnis zou een communistische overwinning betekenen en een ernstige nederlaag voor NASSER en de pan-Arabisten zowel binnen als buiten Irak. De nieuwe ministers gelden als gematigde figuren. Drie hunner behoren tot de Nationaal Democratische Partij, de enige partij die nu nog in de regering vertegenwoordigd is.

De Britse regering maakt zich meer dan ooit bezorgd over de toestand in het Nabije Oosten. De stijgende invloed van de communisten in Irak, gecombineerd met het rammelen van de Russische sabel tegen Perzië, schept een ernstige bedreiging voor een volkomen communistische omsingeling van Koeweit. Er bestaat grote kans, dat de Britse politieke adviseur in Koeweit zal voorstellen de grens met Irak te sluiten. Men acht het een veeg teken, dat leden van de in Perzië verboden Tudehpartij zich in Bagdad in het openbaar vertonen en dat Perzische communisten via de radio vanuit Irak en Oost-Duitsland hun landgenoten aansporen de Sjah om het leven te brengen.

Medio februari 1959.